

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 414/08-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. decembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. F. O., V., zastúpeného advokátom JUDr. P. P., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Ndt 6/2008 z 21. júla 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. F. O. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. októbra 2008 doručená sťažnosť JUDr. F. O., V. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. P. P., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Ndt 6/2008 z 21. júla 2008.

Z obsahu sťažnosti okrem iného vyplýva:

«Na základe obžaloby krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici podanej 31. 05. 2004 pod sp. zn. Kv 1/04 na Krajský súd v Košiciach, bolo vedené trestné stíhanie pod č. 2 T 6/04 a následne pod č. 5 T 1/2008 na tomto súde aj voči sťažovateľovi JUDr. F. O.

Krajský súd v Košiciach Uznesením č. 2 T 6/04-6570 zo dňa 06. 09. 2004, podľa § 188 ods. 1 písm. a Tr. por. trestnú vec postúpil Špeciálnemu súdu z dôvodu vecnej nepríslušnosti.

Na základe sťažností všetkých obžalovaných Najvyšší súd SR č. 3 To 61/2004 zo dňa 07. 10. 2004 vyššie uvedené uznesenie Krajského súdu v Košiciach Uznesením č. 2 T 6/04-6570 zo dňa 06. 09. 2004 zrušil.

Zástupkyňa poškodených dňa 16.06.2004 podala v uvedenej trestnej veci v zmysle § 30 Tr. por. námietku zaujatosti voči všetkým sudcom Krajského súdu v Košiciach a žiadala, aby z prejednávania tejto trestnej veci boli vylúčení všetci sudcovia Krajského súdu v Košiciach, ktorí prejednávajú trestné veci v prvom stupni podľa náhodného výberu.

Krajský súd v Košiciach uznesením č. 2 T 6/04 -6589 zo dňa 12. 11. 2004 rozhodol, že sudcovia JUDr. M. O. a JUDr. J. Ch. nie sú vylúčení z vykonávania úkonov v uvedenej trestnej veci. Proti tomuto uzneseniu podala zástupkyňa poškodených sťažnosť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením č. 3 To 8/2005 zo dňa 03. 05. 2005 podľa § 148 ods. 1 písm. c) Tr. por. sťažnosť zástupkyne poškodených zamietol s odôvodnením, že uvedené okolnosti a dôvody, „nemajú taký charakter, aby bolo možné bez reálnych podkladov spochybníť vierohodnosť sudcov Krajského súdu v Košiciach a ich rozhodovanie.“ ...

Následne Krajský súd v Košiciach na základe vznesenej námietky vecnej príslušnosti Krajského súdu v Košiciach, ktorú námietku podal dňa 24. 07. 2006 pod č. Kv 1/04-1147 Krajský prokurátor v Banskej Bystrici, uznesením č. 2 T 6/04 - 6630 zo dňa 08. 09. 2006, znovu postúpil trestnú vec Špeciálnemu súdu.

Špeciálny súd v Pezinku uznesením č. BB-3 T 25/2007 zo dňa 15. 11. 2007 vyslovil svoju vecnú nepríslušnosť na konanie a rozhodovanie v trestnej veci, čím vyvolal kompetenčný spor a trestnú vec postúpil na Najvyšší súd SR.

Najvyšší súd SR uznesením č. 1 Ndtš 5/2007 zo dňa 10. 01. 2008 určil, že vecne príslušným v prvom stupni v trestnej veci je Krajský súd v Košiciach...

Predseda senátu Krajského súdu v Košiciach JUDr. J. Ch. teda po vyriešení vecnej príslušnosti, ako aj predtým vyriešenej otázky zaujatosti sudcov, vrátane jeho osoby, a až po vytyčení hlavného pojednávania následne bez nových skutkových či právnych skutočností jemu neznámych v čase vytyčenia hlavného pojednávania podal návrh na jeho vylúčenie z úkonov v tejto trestnej veci s tým odôvodnením, že v relácii „P.“ odvysielanej v televízii „M.“ bolo uvedené, že je členom toho istého poľovníckeho združenia ako obžalovaný M. I. Predseda senátu krajského súdu v Košiciach JUDr. J. Ch. súčasne uviedol, že v predmetnej trestnej veci sa necíti byť zaujatý, nakoľko obvinených JUDr. F. O. a JUDr. P. P. vôbec nepozná, obž. I. pozná ako cudzieho človeka (vie, že tento človek sa volá M. I.), preto kvalita jeho poznania obžalovaného nezakladá zákonné znaky na jeho vylúčenie, ale vzhľadom na účelovo prispôsobenú odvysielanú televíznu reláciu v spojení s „teóriou dohady“ prezentovanú predsedom trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý tým spochybnil jeho existenciu ako zákonného sudcu, žiadal, aby bol vylúčený.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením č. 4 Ndt 4/2008 zo dňa 27. 05. 2008 na základe uvedeného predsedu senátu krajského súdu v Košiciach JUDr. J. Ch. vylúčil z úkonov v tejto trestnej veci...

Po vylúčení JUDr. J. Ch. z úkonov v tejto trestnej veci zrejme trestná vec sa dostala do senátu Krajského súdu v Košiciach v zložení JUDr. M. O., JUDr. D. M. a JUDr. M. G.

Dňa 05. 06. 2008 JUDr. D. M. podala návrh na rozhodnutie o jej vylúčení z trestnej veci na Najvyšší súd SR s tým odôvodnením, že dňa 08. 08. 2006 bola opatrením predsedu Krajského súdu v Košiciach určená ako sudkyňa do senátu v tejto trestnej veci. Na základe informácii v relácii „P.“ a reportáže „K. ...“) zo dňa 21. 04. 2008 po rozhovore so svojim manželom JUDr. A. M. zistila, že sa jedná o trestnú vec, v ktorej ako svedok bol vypočutý aj jej manžel. Ďalej stotožnila osobu obvineného M. I., ktorú osobne pozná a stretávala sa s ním na spoločenských podujatiach a osobne pozná aj sťažovateľa JUDr. F. O. zo študentských čias. Na záver v návrhu uviedla, že pri vykonávaní prvého hlavného pojednávania by aj bez odvysielania relácie „P.“ namietala svoju zaujatosť.

Dňa 23. 06. 2008 zástupkyňa poškodených JUDr. I. S. vzniesla ďalšiu námietku zaujatosti proti všetkým trom sudcom, t. j. senátu Krajského súdu v Košiciach v zložení JUDr. M. O., JUDr. D. M. a JUDr. M. G. Vo svojom podaní zopakovala dôvody námietky

zaujatosti, ktoré boli uvedené v prvej námietke zaujatosti proti všetkým sudcom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 16. 06. 2004 a tieto dôvody ešte rozšírila v tom zmysle, že uvedení sudcovia môžu byť ovplyvňovaní aj inými sudcami Krajského súdu v Košiciach...

Podľa presvedčenia sťažovateľa uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 4 Ndt 6/2008 zo dňa 21. 07. 2008 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu, ale aj k porušeniu jeho základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi ako tieto vyplývajú z čl. 46 ods. 1 a z čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky...

Sťažovateľ predovšetkým poukazuje na to, že predmetom rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, ako to vyplýva zo samotnej zápisnice o neverejnom zasadnutí zo dňa 21. 07. 2008, bolo rozhodnúť o návrhu predsedníčky senátu Krajského súdu v Košiciach JUDr. D. M. na postup podľa § 30 ods. 1 Tr. por., t. j. rozhodnutie o jej vylúčení.

Z návrhu zástupkyne poškodenej strany zo dňa 23. 06. 2008 vyplýva, že vzniesla námietku zaujatosti proti trom sudcom, t. j. senátu Krajského súdu v Košiciach v zložení JUDr. M. O., JUDr. D. M. a JUDr. M. G. a teda nežiadala rozhodnúť o odňatí trestnej veci Krajskému súdu v Košiciach...

Napriek týmto skutočnostiam Najvyšší súd napadnutým uznesením rozhodol o odňatí trestnej veci Krajskému súdu v Košiciach a prikázal Krajskému súdu v Banskej Bystrici, pričom zatiaľ sú vylúčení z konania a rozhodovania v tejto trestnej veci iba sudcovia Krajského súdu v Košiciach JUDr. L. T. a JUDr. Ch.

Ostatní sudcovia Krajského súdu v Košiciach nie sú vylúčení z konania a rozhodovania tejto trestnej veci.

Z uvedeného je zrejmé, že Najvyšší súd SR napadnutým uznesením hrubo porušil uvedené ustanovenia § 25 ods. 1, § 30 ods. 1 a § 31 ods. 1, ods. 3 Tr. por., pretože bez toho, aby boli vylúčení všetci sudcovia konajúceho súdu, čo v samotnom napadnutom uznesení Najvyšší súd SR uvádza ako podmienku na odňatie a prikázanie veci, svojvoľne bez toho, aby to bolo predmetom konania na základe návrhu sudkyne JUDr. D. M. na svoje vylúčenie zo dňa 05. 06. 2008 a vznesenej námietke zaujatosti zástupkyne poškodenej strán zo dňa 23. 06. 2008, rozhodol o odňatí trestnej veci Krajskému súdu v Košiciach a prikázaní Krajskému súdu v Banskej Bystrici...

Sťažovateľ prehlasuje, že sudkyňa JUDr. D. M. nie je jeho spolužiačkou, a túto osobne nepozná...

Sťažovateľ poukazuje aj na to, že zo všetkých pätnásť sudcov Krajského súdu v Košiciach na trestnom úseku, sa iba JUDr. E. K. a JUDr. D. M. vyjadrili, že by sa cítili vo veci zaujatí, ale títo nie sú vylúčení z konania v tejto trestnej veci. Keď aj z celkového počtu pätnástich sudcov Krajského súdu v Košiciach na trestnom úseku odpočítame uvedených dvoch sudcov a vylúčeného sudcu JUDr. L. T. a zatiaľ vylúčeného JUDr. J. Ch., ešte ostáva jedenásť sudcov Krajského súdu v Košiciach na trestnom úseku, ktorí nie sú ani vylúčení z konania v trestnej veci ani nie sú zaujatí vo veci podľa ich vyjadrení...»

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie, aby rozhodol o dočasnom opatrení a odložil vykonateľnosť právoplatného uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Ndt 6/2008 z 21. júla 2008 a aby v náleze vyslovil:

„1. Zrušuje sa uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 4 Ndt 6/2008 zo dňa 21. 07. 2008.

2. Základné práva sťažovateľa na súdnu ochranu nebyť odňatý jeho zákonnému sudcovi vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 a z čl. 48 ods. 1 Ústavy SR a porušené boli.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podstatou námietok sťažovateľa boli tvrdenia o nezákonnosti, a tým aj ústavnej nekonformnosti uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Ndt 6/2008 z 21. júla 2008, ktorým bola trestná vec vedená na Krajskom súde v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 5 T 1/2008 odňatá a prikázaná na konanie a rozhodnutie Krajskému súdu v Banskej Bystrici. Podľa názoru sťažovateľa tým došlo k porušeniu § 25 ods. 1, § 30 ods. 1 a § 31 ods. 1 a 3 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005 (ďalej len „Trestný poriadok“), a tým aj k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy. Sťažovateľ sa totiž domnieval, že na označený postup najvyššieho súdu nebol daný zákonný dôvod, a preto napadnuté uznesenie hodnotil ako prejav jeho svojvôle. Porušenie svojich práv videl teda v tom, že namiesto toho, aby sa najvyšší súd pridŕžal predmetu konania, teda aby rozhodol o vznesenej námietke zaujatosti konajúcej sudkyne, ako aj o vznesenej námietke zaujatosti právnej zástupkyne poškodených, rozhodol o odňatí a prikázaní veci.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 Trestného poriadku z dôležitých dôvodov môže byť vec príslušnému súdu odňatá a prikázaná inému súdu toho istého druhu a stupňa; o odňatí a prikázaní rozhoduje súd, ktorý je obom súdom najbližšie spoločne nadriadený.

Podľa § 30 ods. 1 Trestného poriadku z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca... u ktorého možno mať pochybnosť o nezáujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo dotýka, k ich obhajcom, zákonným zástupcom a splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

Podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku ak z dôvodov uvedených v § 30 oznámi svoju zaujatosť sudca alebo prísediaci, o vylúčení rozhodne nadriadený súd v senáte; o vylúčení sudcu Najvyššieho súdu rozhodne iný senát tohto súdu.

Podľa § 31 ods. 3 Trestného poriadku v ostatných prípadoch o vylúčení z dôvodov uvedených v § 30 rozhoduje orgán, ktorého sa tieto dôvody dotýkajú, a to aj bez návrhu. O tom, či je vylúčený sudca alebo prísediaci, ktorý rozhoduje v senáte, rozhodne tento senát.

Základné právo na súdnu ochranu zohráva v demokratickej spoločnosti natoľko závažnú úlohu, že pri rozhodovaní o podmienkach jeho uplatnenia neprichádza zo strany súdov do úvahy zužujúci výklad a ani také interpretačné postupy pri výklade procesných predpisov, ktorých následkom by mohlo byť jeho neodôvodnené, prípadne svojvoľné obmedzenie alebo odňatie. Konanie a rozhodovanie všeobecných súdov sa uskutočňuje

v predpísanom ústavnom a zákonnom rámci, rešpektovanie ktorého vylučuje svojvôľu v ich postupe, pričom vylúčenie svojvôle sa zabezpečuje viacerými prostriedkami vrátane ich povinnosti svoje rozhodnutia odôvodniť. Odôvodnenie rozhodnutí dovoľuje účastníkom konania posúdiť, ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné procesné predpisy a akými úvahami sa riadil pri svojom rozhodovaní o veci samej. Odôvodnenie rozhodnutí súdov tvorí v tomto smere súčasť spravodlivého súdneho procesu a zodpovedá základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Požiadavka jasného a jednoznačného odôvodnenia súdnych rozhodnutí bez ohľadu na to, či ide o meritórne rozhodnutia alebo o rozhodnutia procesnej povahy, vystupuje do popredia v prípadoch, keď sa nimi rozhoduje o uplatnení alebo ochrane základných práv a slobôd upravených buď v ústave, alebo v medzinárodnej zmluve o ľudských právach (III. ÚS 28/07).

Pri skúmaní podstatných náležitostí pojmu „zákonný sudca“ podľa čl. 48 ods. 1 prvej vety ústavy treba brať do úvahy nielen príslušnú zákonnú úpravu, ale predovšetkým ustanovenia ústavy a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd o nezávislom a nestrannom výkone súdnictva. Existencia nestrannosti musí byť určená jednak podľa subjektívneho hľadiska, to znamená na základe osobného presvedčenia a správania konkrétneho sudcu v danej veci, a tiež podľa objektívneho hľadiska, teda zisťovaním, či sudca poskytoval dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená akákoľvek oprávnená pochybnosť. V tomto smere ide o zvažovanie zistiteľných skutočností, ktoré môžu nestrannosť sudcu spochybniť. Z tohto pohľadu môžu mať dokonca určitý význam aj zjav – zdanie (appearances). Je to inými slovami vyjadrený výstižný výrok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci *Delcourt v. Belgicko*, 1970, séria A, č. 11, podľa ktorého „spravodlivosť má byť nielenže vykonávaná, ale sa aj musí javiť, že je vykonávaná“. Podstatnou je dôvera, ktorú musia súdy v demokratickej spoločnosti u verejnosti vzbudzovať.

Z uvedeného vychádzal ústavný súd aj pri ústavnej kontrole napadnutého uznesenia najvyššieho súdu z hľadiska dodržania záruk spravodlivého procesu.

Z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Ndt 6/2008 z 21. júla 2008 vyplýva, že na základe uznesenia tohto súdu sp. zn. 1 Ndtš 5/2007 z 10. januára 2008 bolo rozhodnuté, že v spore o vecnú príslušnosť medzi krajským súdom a Špeciálnym súdom je na konanie v predmetnej trestnej veci príslušný v prvom stupni krajský súd. Po postúpení tejto veci krajskému súdu došlo k jej prideleniu senátu 8 T, ktorého predsedníčkou bola JUDr. D. M. Tá podaním z 5. júna 2008 oznámila najvyššiemu súdu svoju zaujatosť, ktorú odôvodnila tým, že po odvysielaní relácie „P.“ televíziou M. 21. apríla 2008 a následnom rozhovore so svojím manželom zistila, že tento bol v danej veci vypočutý ako svedok. Zároveň uviedla, že vo veci sa cíti byť zaujatá, pretože z rôznych spoločenských podujatí osobne pozná obvineného M. I., ako aj osobu sťažovateľa, a to ešte zo študentských čias.

Najvyšší súd súčasne uviedol, že obsahom predloženého spisového materiálu bolo aj podanie právnej zástupkyne poškodených z 23. júna 2008. Z tohto podania podľa udania najvyššieho súdu vyplynulo, že vzniesla námietku zaujatosti voči všetkým trom členom senátu krajského súdu, teda JUDr. D. M., JUDr. M. O. a JUDr. M. G., ktorých žiadala vylúčiť z vykonávania úkonov trestného konania. Právna zástupkyňa poškodených v rámci vznesenej námietky poukázala na vzájomné väzby (ktoré aj bližšie špecifikovala) medzi osobami obvinených, teda aj sťažovateľa na jednej strane a na druhej strane konajúcich sudcov, sudcov, ktorí už boli z prejedávania tejto veci vylúčení, ako aj na vzťahy medzi týmito sudcami, z čoho podľa jej názoru plynie záver, že hrozí reálna hrozba ovplyvňovania medzi nimi. Zároveň poukázala na to, že táto trestná vec bola už v štádiu prípravného konania odňatá orgánom činným v trestnom konaní pôsobiacim v K. a P., pretože podľa vyjadrenia generálneho prokurátora Slovenskej republiky tu existovali závažné pochybnosti o ich nezaujatosti.

Vychádzajúc z uvedeného najvyšší súd v namietanom uznesení pristúpil k odôvodneniu tzv. delegovania veci, pretože, ako uviedol, zistil dôležité dôvody podľa § 25 ods. 1 Trestného poriadku opodstatňujúce daný postup. Z relevantnej časti odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu teda vyplýva:

„Vychádzajúc z ustálenej súdnej praxe (napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. augusta 2002, sp. zn. Ndt 58/02) základné princípy nezávislosti

súdnicstva vyjadrené v článku 141 Ústavy Slovenskej republiky znamenajú, že súdne konania a rozhodnutia majú byť nie len objektívne a nestranné, ale objektívnymi a nestrannými sa majú javiť aj navonok.

Medzi dôležité dôvody na odňatie a prikázanie veci v zmysle § 25 ods. 1 Tr. por. patrí aj vylúčenie všetkých sudcov príslušného súdu z rozhodovania (R 7/1984).

V takýchto prípadoch nebráni delegovaniu veci inému súdu ani ústavný princíp, vyjadrený v článku 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, teda že nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

Pri úvahách, či sú v konkrétnom prípade dané dôležité dôvody na odňatie a prikázanie veci v zmysle § 25 Tr. por. treba hodnotiť všetky okolnosti odôvodňujúce takýto postup vo vzájomnej súvislosti a pri posudzovaní ich opodstatnenosti a závažnosti treba prihliadať aj na význam zákonných ustanovení o príslušnosti súdov a sudcov (R 6/1996).

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preštudovaní spisového materiálu zistil, že skutočnosti uvedené v oznámení predsedníčky senátu krajského súdu o svojej zaujatosti (z dôvodu vzťahu svojho manžela tak k veci, ako aj obvineným) vo vzájomnej súvislosti vzbudzujú navonok dôvodnú pochybnosť o jej objektívnom, nestrannom a spravodlivom rozhodovaní.

Táto pochybnosť sa však v kontexte všetkých okolností prípadu v jeho súčasnom štádiu už vzťahuje na všetkých sudcov krajského súdu v Košiciach. Zo spisového materiálu vyplýva, že v predmetnej trestnej veci už došlo opakovane niekoľkokrát k rozhodovaniu o námietkach zaujatosti voči sudcom Krajského súdu v Košiciach, pričom rozhodnutiami najvyššieho súdu (z 30. júla 2004, sp. zn. 4 Ndt 11/2004, a z 27. mája 2008, sp. zn. 4 Ndt 4/2008) boli z vykonávania úkonov v predmetnej trestnej veci vylúčení sudcovia JUDr. L. T. a JUDr. Jaroslav Ch. Z vyjadrenia všetkých sudcov tohto súdu ohľadne existencie, resp. neexistencie ich vzťahu k prejednávanej veci alebo osobám v zmysle § 30 ods. 1 Tr. por. (č. l. 6581 spisu) vyplýva, že jedenásť sudcov tohto súdu sa vyjadrilo minimálne v tom zmysle, že sa s obvinenými, resp. aspoň z niektorým z nich, pozná. Nie bezvýznamnou je i medializácia predmetnej trestnej veci, v rámci ktorej sa k otázke zaujatosti vyjadroval aj predseda trestnoprávneho kolégia. Okrem toho dvaja z obvinených (JUDr. O. a JUDr. P.) sa ako právnici pôsobiaci v Košickom kraji v rôznych sférach pracovného i spoločenského života (výkon funkcie notára, branné dni) mohli vo väčšej

miere dostať do osobného kontaktu so sudcami Krajského súdu v Košiciach.

Je potrebné taktiež uviesť, že žalovaný skutok sa mal stať v rokoch 1997 až 1998. Obžaloba bola podaná 31. mája 2004 (teda pred viac ako štyrmi rokmi), pričom do dnešnej doby nebolo vo veci ani začaté hlavné pojednávanie (z časti práve kvôli podaným námietkam zaujatosti).

V kontexte všetkých uvedených okolností dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že súdne konanie Krajského súdu v Košiciach (v akomkoľvek zložení senátu), bez akéhokoľvek spochybňovania profesionality sudcov uvedeného súdu, by sa (v zmysle tzv. teórie zdania) už v súčasnosti ako objektívne a nestranné nejavilo navonok.

V danom prípade totiž nie je podstatné, či sa jednotliví sudcovia krajského súdu subjektívne cítia, alebo necítia byť vo veci zaujatí v zmysle § 30 ods. 1 Tr. por., pričom nemožno apelovať ani na ich sudcovskú profesionalitu v rozhodovaní, nakoľko už existujúce pochybnosti o objektívnosti a nestrannosti ich rozhodovania v prejednávanej trestnej veci sú objektívneho charakteru.

Prejednanie a rozhodnutie veci mimo územného obvodu Krajského súdu v Košiciach, teda mimo vplyvu rôznych (či už reálnych alebo potenciálnych) regionálnych väzieb medzi obvinenými a sudcami tohto krajského súdu, okrem zabezpečenia objektívne a nestranného rozhodovania súdu, nepochybne prispeje aj k urýchleniu predmetného trestného konania, nakoľko sa tým eliminuje pravdepodobnosť podávania (dôvodných) námietok zaujatosti v jeho ďalšom priebehu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto posudzovanú trestnú vec Krajskému súdu v Košiciach odňal a túto prikázal Krajskému súdu v Banskej Bystrici, čo zodpovedá aj požiadavkám rýchlosti a hospodárnosti trestného konania, pričom zdôrazňuje, že vzhľadom na uplynutie času, kedy malo dôjsť k spáchaniu predmetnej trestnej činnosti, je potrebné venovať náležitú pozornosť predmetnému konaniu a rozhodovaniu danej trestnej veci.“

Ústavný súd konštatuje, že príslušný všeobecný súd môže rozhodnúť o odňatí a prikázaní veci v rámci trestného konania na základe relevantného návrhu, pričom výsledok rozhodovacej činnosti musí mať oporu v zákone.

V danom prípade najvyšší súd nerozhodol na základe konkrétneho návrhu niektorej z procesných strán na odňatie a prikázanie veci, ale rozhodol na základe podaní predsedníčky senátu a právnej zástupkyne poškodenej strany. Aj keď tieto ich podania priamo nenavrhovali postup podľa § 25 ods. 1 Trestného poriadku, keďže sa týkali námietok zaujatosti, nemožno spochybniť, že ich obsah bol predpokladom presvedčenia najvyššieho súdu na delegovanie veci. Je potrebné uviesť, že označený postup najvyššieho súdu nemožno v okolnostiach prípadu považovať za svojvoľný, keďže dôvodom jeho rozhodnutia bol celý sled udalostí a podnetov. Napokon najvyšší súd nezvolil daný procesný postup úplne nečakane, keďže, ako už bolo uvedené, podkladom pre jeho rozhodnutie boli podania obsahujúce relevantné skutočnosti.

Nadväzujúc na uvedené ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd rozhodol podľa § 25 ods. 1 Trestného poriadku, ktorý umožňuje súdu z dôležitých dôvodov delegovať vec inému súdu toho istého druhu a stupňa. Ústavný súd v týchto súvislostiach upriamuje pozornosť na pojem „z dôležitých dôvodov“. Niet pochyb o tom, že Trestný poriadok taxatívne nevymedzuje predpoklady, na základe ktorých možno realizovať daný postup. Je preto na úvahe všeobecného súdu ustáliť, ktoré dôvody považuje za dôležité. Samozrejme, v takýchto prípadoch nemôže ísť o bezbrehú úvahu súdu, pretože aj v rámci nej je súd povinný rešpektovať princípy spravodlivého procesu a v neposlednom rade aj ustálenú súdnu prax.

Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia dostatočne prezentoval dôvody na postup podľa § 25 ods. 1 Trestného poriadku, keď poukázal aj na svoju predchádzajúcu rozhodovaciu činnosť. V tomto smere však sťažovateľ spochybňoval jeho postup, keďže najvyšší súd konštatoval, že dôvodom na odňatie a prikázanie veci je aj vylúčenie všetkých sudcov daného súdu, k čomu však v tomto prípade nedošlo. Pozornosti ústavného súdu však neušlo, že najvyšší súd sa neobmedzil len na toto konštatovanie, ale vo svojich úvahách išiel ďalej, keď uviedol, že už ani nie je podstatné, či sa jednotliví sudcovia krajského súdu cítia byť subjektívne zaujatí, pretože vzhľadom na zistené skutočnosti tu už nastali pochybnosti (a to pritom rešpektujúc profesionalitu sudcov) o ich nestrannosti, ktoré podľa názoru najvyššieho súdu majú objektívny charakter. Okrem toho, že najvyšší

súd uvedením konkrétnych okolností odôvodnil pochybnosti o objektívnej nestrannosti sudcov, uviedol aj ďalšie dôvody, ktoré uznal za dôležité a opodstatňujúce odňatie a prikázanie veci. V tejto súvislosti argumentoval aj tým, že delegovanie veci inému súdu prispeje aj k urýchleniu trestného konania (obžaloba podaná 31. mája 2004), pretože sa eliminuje pravdepodobnosť podávania námietok zaujatosti, o ktorých sa v predmetnom trestnom konaní rozhodovalo niekoľkokrát. Okrem toho najvyšší súd vyslovil aj názor, že zvolený procesný postup podľa § 25 ods. 1 Trestného poriadku je adekvátny aj požiadavkám rýchlosti a hospodárnosti trestného konania.

Ústavný súd uvádza, že nemá pozíciu opravnej inštancie voči rozhodnutiam všeobecných súdov a ani nenapráva ich skutkové alebo právne výstupy, ak sa zakladajú na konkrétnych faktoch a sú aj dostatočne odôvodnené, o to viac, ak v zmysle všeobecne záväzných právnych predpisov sa má verdikt súdu zakladať na voľnej úvahe (obdobne napr. III. ÚS 238/08).

Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nezistil skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné hodnotiť vyvodené závery ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a ktoré by mali zároveň za následok porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy.

Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na to, že ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa v nej nastolenými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. decembra 2008